

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ
HE 12/2024 VP

Johannes Lamminen
OTT, VT, Yliopisto-opettaja
19.3.2024

Työtaisteluoikeus ja sen rajoittaminen

- Työtaisteluoikeutta turvataan useissa kansainvälisissä sopimuksissa yhdistymisvapauden ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden yhteydessä
 - *Keskiössä erityisesti ILO:n sopimukset ja valvontakäytäntö*
- Kansallisesti turvataan PL 13.2 §:n ammatillisen yhdistymisvapauden osana
 - *Työtaisteluoikeutta ja toimenpiteisiin osallistujaa suojataan myös TSL:n säännöksin*
 - *Ammattiyhdistystoimintaan osallistumisella vahva suoja (KKO 2010:93 ja KKO 2016:12)*
- Myötätuntotyötaistelut kuuluvat kansainvälisten sopimusten määrittämän työtaisteluoikeuden piiriin
 - *Eivät kuitenkaan työtaisteluoikeuden ydintä*
- Poliittiset työtaistelut kuuluvat myös työtaisteluoikeuden piiriin, mutta ovat kansainvälisissä sopimuksissakin tulkinnallinen kokonaisuus
 - *Poliittisluonteisia työtaisteluja eli työntekijöiden taloudellisten ja sosiaalisten etujen puolustamiseen liittyviä toimenpiteitä lähtökohtaisesti turvataan*

Keskeiset arviot

- Myötätuntotyötaistelujen suhteellisuus
 - *Rajoitusedellytysten näkökulmasta suhteellisuuden arvioinnin kriteerejä voisi olla hyvä vielä hieman täsmentää*
 - *Ennakkoilmoitusvelvoitteen asettamiselle ei ilmeisiä esteitä*
- Poliittiset työtaistelut
 - *Sääntelystä voi seurata tulkinnallisia tilanteita, mutta muutoksille ei varsinaista valtiosäännöstä tai kansainvälisistä sopimuksista aiheutuvaa estettä*
 - *Ennakkoilmoitusvelvoitteen asettamiselle ei ilmeisiä esteitä*
- Hyvityssakkojen korottaminen ja hyvitys työrauhavelvoitteen ulkopuolella
 - *Vähimmäismäärän alentamista olisi hyvä vielä harkita, jotta vältetään mahdolliset riskit kansainvälisten sopimusten vastaisista tilanteista*
- Yksittäisen työntekijän hyvitysvastuu
 - *Asettamiselle ei ilmeisiä kansainvälisistä sopimuksista seuraavia esteitä*
 - *Kansallisesti voisi kuitenkin olla perusteltua asettaa ammattiyhdistystoimintaan osallistumista koskeva suoja etusijalle*